

UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

The web as exception: The rise of new media publishing cultures

Stevenson, M.P.

Publication date
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Stevenson, M. P. (2013). *The web as exception: The rise of new media publishing cultures*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Nederlandse samenvatting

Dit proefschrift zet de geschiedenis uiteen van het *web exceptionalism*, een gedachtegoed waarin het web in haar kern afwijkt van haar voorgangers en beschouwd wordt als een uniek medium en bron van radicale verandering, en de rol die dit gedachtegoed speelt in diverse innovaties binnen het online publiceren. Web exceptionalism combineert een discours rondom een verschuiving van oudere media met de typering van specifieke mediapraktijken, -technologieën en -vormen als *web-native*. Dit wil zeggen dat deze zouden reflecteren op de daadwerkelijke essentie en eigenschappen van het web. Web exceptionalism komt tot uiting in de vroegere visies van het web als een virtuele ruimte en daarmee als de ideale publieke sfeer, maar ook in het concept van Web 2.0 en de hedendaagse discussie omtrent sociale media als een nieuwe vorm van decentrale, burgerjournalistiek. Ik bestudeer verschillende uitingen van dergelijke ideeën die gangbaar waren binnen de kringen van nieuwe media publicatie aan het einde van de 20ste en begin van de 21ste eeuw. Hierbij beargumenteer ik dat hoewel deze verhalen over exceptionalisme de ontwikkeling van het web portretteren als een plotselinge breuk met het verleden, ze tegelijkertijd *web culture* vormgeven als een terrein en bron van historische continuïteit. Het doel van dit onderzoek is niet om de beweringen over het buitengewone karakter van het web tegen te spreken. Dit onderzoek streeft er juist naar om de sporen van web exceptionalism te traceren, met een focus op de omstandigheden van haar opkomst, zodat de verscheidenheid aan historische en culturele erfenissen die het web en onze perceptie ervan vormden blootgelegd kan worden.

In het eerste deel van dit proefschrift ga ik op zoek naar de wortels van het web exceptionalism door terug te keren naar de invloedrijke periode van conceptualisering van het web als *cyberspace* in de vroege jaren 90 van de vorige eeuw. In de meest utopische verbeelding van het web als cyberspace, bestaat het web uit 'pure informatie' die gebruikers bevrijdt van fysieke, sociale, culturele en economische belemmeringen in de vorming van hun identiteiten, gemeenschappen en ondernemingen. Ook al leek cyberspace een radicaal andere toekomst te symboliseren, het was een concept waarin een opmerkelijk verband kon worden gelegd tussen *cybercultural utopianism* en cybernetica, een wetenschap van communicatie en beheer die zijn oorsprong vond in militair-gerelateerd onderzoek uit de jaren 40 en 50 van de 20ste eeuw. Eén van de prominente ideeën uit de cybernetica is dat sociale en culturele verschijnselen in essentie formaliseerbare (en daarmee in potentie berekenbare) systemen zijn die drijven op informatie en terugkoppeling. In de basis van *cybercultural utopianism* wordt hierop voortgeborduurd: Omdat

de wereld in essentie uit informatiesystemen zou bestaan, zou deze opnieuw uitgevonden kunnen worden binnen de technologische grenzen van cyberspace. Deze onderliggende aanname lijkt ook door te klinken in recentere uitspraken over het web als een buitengewoon medium. Ondanks het verdwijnen van de utopische voorstelling van cyberspace, doen vergelijkbare computermetaforen van zich spreken in concepten zoals de *social graph*, die universeel sociale relaties in kaart lijkt te kunnen brengen.

Aanvullend op het concept van cyberspace, kan *cybercultural utopianism* gekarakteriseerd worden op grond van diens voornaamste manier van overlevering, namelijk de coole technoculturele tijdschriften zoals *Mondo 2000* en *Wired* die in de vroege jaren 90 hun intrede deden in de massacultuur. Zoals ik beargumenteer in de case study naar *Mondo 2000*, het tijdschrift kende een combinatie van ironie, een recalcitrante houding en onconventionele productiemethodes die sterk aansloot op haar uitbeeldingen van een cyberculturele toekomst die schommelden tussen enthousiaste en sombere visies op de potentie van nieuwe media in de zin van *empowerment* en authentieke beleving. De tweeslachtige ‘coolheid’ van *Mondo* stond niet alleen voor een specifieke vorm van nieuwe media publicatie, maar het kwam ook deels tot stand door de *rupture-talk* die tot de kern van *Mondo 2000*’s identiteit behoorde. Zoals in het geval van de computermetafoor, beweer ik, dat *Mondo*’s nieuwe media coolheid terug te vinden is in latere uitingen van web exceptionalism, vanwege hun vergelijkbare ambivalentie omtrent de effecten van nieuwe media.

Het tweede deel van dit proefschrift bestaat uit drie case studies naar web exceptionalism, die ieder de nadruk leggen op de wisselwerking tussen *rupture-talk* en de totstandkoming van nieuwe mediapraktijken, - technologieën en - vormen. In de eerste case study staat de belofte van een nieuw paradigma rondom het publiceren bij HotWired centraal, de online publicatie gelanceerd door de makers van *Wired* magazine in 1994. Vraagstukken over webdesign en redactioneel handelen werden bij HotWired behandeld onder de vlag van de beloftes van het web en de benodigdheden voor de inzet van dit nieuwe medium. Verweven in deze ideeën over de buitengewone status van het web en de daaruit volgende praktijken waren echter meerdere culturele invloeden die HotWired’s productie in verband brachten met voormalige mediapraktijken. Denk aan New Journalism uit de jaren 70 en de Bay Area *rave scene* uit de jaren 90 van de 20ste eeuw. De tweede case study kijkt terug op wat de intocht moet zijn geweest van een nieuw tijdperk van ‘open nieuwsvoorziening’, een verhaal van exceptionalisme aangespoord door de snelle opkomst van de techno-nieuws website en forum Slashdot in 1998. Slashdot kende een gecompliceerde infrastructuur voor het leveren van commentaar op artikelen

die voornamelijk door lezers werden ingediend. Hierdoor leek Slashdot de belichaming van de principes die gelieerd zijn aan de productie van open-source software, waarvan de ontwikkeling in handen kwam van een wijdverspreide, autonome groep vrijwilligers. Binnen deze nieuwe context houdt ‘toegankelijkheid’ in dat de daadwerkelijke productie en distributie van het nieuws wordt overgedragen aan diverse deelnemers. Daarmee is een alternatief ontstaan voor het gesloten besluitvormingsproces dat traditionele *gatekeepers* hanteren. Echter, een nadere blik op het ontstaan van Slashdot’s unieke technologische infrastructuur suggereert een afkomst die verwijst naar de vroege online cultuur van prikboardsystemen. In tegenstelling tot het teweegbrengen van een doorslaggevende interventie in nieuwsproductie, toont de geschiedenis van de website veel meer gelijkenissen met de introductie van informatietechnologie op de werkplek. Ook hier wordt de rode draad gevormd door automatisering en verhoogde zichtbaarheid van productionele taken. De derde case study betreft de opkomst van het *bloggen* als een populaire vorm van online publiceren in de late jaren 90 en begin van de 21ste eeuw. Ik neem als uitgangspunt de invloedrijke definitie van het bloggen als ‘web-native’ om aan te tonen dat de eerste bloggers hun activiteit zagen als zowel een oplossing voor de problemen die zich in hun ogen voordeden in de populaire media als een uitbreiding van diens buitensporigheden. Bovenal, beargumenteer ik, dat de typering van bloggen als ‘web-native’ aansluit op de *logic of exposure* die ik het bloggen toeschrijf, waarin de conventionele waarden en praktijken die gekoppeld werden aan publiceren en publiciteit uitgebreid worden tot een nieuwe online culturele vorm.

Kortom, de case studies tonen aan hoe betekenisvolle innovaties binnen het online publiceren een product zijn van zowel verhalen over het web als zijnde een buitengewoon medium als van een breed assortiment aan culturele invloeden. Daarmee ondersteunen zij de centrale these van dit proefschrift dat *rupture-talk* in strijd met de verwachting vorm geeft aan *web-native culture* als een terrein en bron van historische continuïteit.